

Konserthusbranden 1928

Fredagen den 13 januari 1928 brann Konserthuset på Heden. För dem som inte drabbades blev bränderna en form av folknöje. Tidningarnas skildring av branden är karakteristiskt för tiden:

”Det inträffar onekligen ytterst sällan att en eldsvåda ligger så väl till ur åskådarsynpunkt. – skriver nyhetsreportern frejdigt och fortsätter - Ett storslaget skådespel, skrämmande men ståtligt och brandfolkets kamp var spännande att åse.”

Ungefär såhär såg extraupplagan ut den dagen...

EXTRAUPPLAGA.
GÖTEBORGS-TIDNINGEN

N:r 11 ½ Fredagen den 13 januari

Pris 10 öre

Upplaga i går: 26,900 ex. 1928

Göteborgs Konserthus nedbrunnet på middagen.

*Elden, som uppstod i värmeledningsanordningarna,
fick en våldsam spridning.*

Byggnaden var efter en kort stund ett flammande jättebål
trots intensivt släckningsarbete.

Text ur GT:s extraupplaga

Fredagen den 13 januari 1928 blev en olycksdag för Göteborg. Staden fick uppleva en eldsvåda av så våldsam art, att vi icke på länge haft dess make. Det var vid $\frac{1}{2}$ 1-tiden som brandlurarna ekade genom gatorna. Huvudstationen hade fått telefonmeddelande kl. 12.22 att eld utbrutit i konserthuset. Hela styrkan ryckte ut under brandchefens, kapten Ekstedt, befäl.

När vi anlände till brandplatsen strax efter kl. $\frac{1}{2}$ 1 bolmade en väldig rök ut från södra flygelbyggnaden. De kompakta rökmassorna fördes av vinden ut över Heden, som låg insvept i ett ogenomträngligt dunkel. Utifrån kunde man ej se någon eld. Det hela såg för den oinvigde icke så farligt ut till att börja med. Brandsoldaterna voro redan i verksamhet, slangledningarna utlades och brandbefälet ordnade attacken.

Där utanför samlades efter hand väldiga folkskaror, som omringade konserthuset. Heden var snart förvandlad till ett innanhav, i vilket de oförskräckta åskådarna plumsade med risk att få sig en ordentlig förkylning på halsen. De som stodo i vindriktningen blevo dessutom kringvärmda av de väldiga rökskyarna, som bolmade ut från byggnaden.

Vi lyckades växla ett par ord med brandchefen just som han stod i färd att ge sig in i byggnaden.

- Hur går det, är det någon överhängande fara?

- Det stryker med alltihop, därom är inget tvivel. Om någon stund kommer elden att slå ut genom taket.

Det visade sig snart att detta var riktigt.

Det var en ordentlig eldsvåda, brandmännen fått ta hand om. Hela stadens brandkår var inom kort på platsen – endast Lundbystationen fick stanna hemma. Gjorde man en titt in i konserthuset, var det lätt att konstatera att det var allvar på färde. På promenoarernas röda mattor ringlade sig slangledningarna som ormar, och brandsoldaterna sprungit ut och in. Salongen låg försänkt i mörker, men det sprakade och gnistrade uppe i taket. Brandsoldaterna hade rest stegar mot väggarna och hammarslagen dånade, när hinder undanröjdes. Och från slangarna flöt en jämn flod av vatten.

Det dröjde icke länge förrän eldslågorna slog ut genom taket. Ett eldsken lyste upp södra flygeln, en flammande låga sköt i höjden och gnistor och eldflagor fördes av vinden ut över Heden.

Stegar restes mot väggarna, brandsoldaterna förde upp slangledningarna och vattenstrålar mötte de fräsande lågorna.

Men vattnet gjorde inte stor verkan. Det slukades av eldens ginnungagap, och lågorna blevo allt kraftigare och mer våldsamma. Elden växte hastigt. Det hade god näring i trävirket. Byggnaden var som en trumma, genom vilket elden välvde fram.

Snart slog lågorna ut även från mitteltaket: hela konsertsalen var ett enda eldhav.

Det blev ett hemskt men på samma gång storslaget skådespel. Yttertaket var snart avbränt och bjälkkonstruktionen blev synlig. Det glödde som i en masugn.

Hettan började nu bli outhärdlig för dem som höllo till i närheten av byggnaden. Bränder kommo alltemellanåt nedfallande.

Brandsoldaterna arbetade oberörda av allt. De klättrade på taken, dragande slangarna efter sig, och de stodo så nära elden, att man fruktade att de vilket ögonblick som helst skulle uppslukas av flammorna.

På mitteltaket höllo ända in i det sista sex brandsoldater till, omvärvda av rök och eld. De hade endast en smal remsa av taket att hålla sig till, där endast en brandstege var rest för att betäcka reträtten. I det hela såg det ganska meningslöst ut att de stodo där och sprutade vatten in i de övermäktiga lågorna.

Elden tog inte det ringaste notis om brandmännens åtgöranden. Faran för soldaterna var emellertid överhängande. Taket rasade bit för bit, och vilket ögonblick som helst väntade man att den fotbredd tak, som soldaterna fått fäste på, skulle ge vika.

Det var nästan att utmana ödet. Till sist blevo de dock tvungna att fly hals över huvud från sin ohållbara position.

Strax före kl. 2 störtade taket över repetitionssalen i södra flygeln in. Det skedde under donder och brak, och väldiga eld- och gnistpelare beledsagade intermezzot.

I dundret medverkade väl även den flygel som stått häruppe och som några minuter tidigare ett flertal arbetare försökt rädda, men utan resultat.

Södra ytterväggen buktade sig samtidigt utåt på ett hotfullt sätt, och man väntade att ett ras skulle ske. Väggen höll emellertid en god stund.

Först vid 3-tiden föll väggen. Det blev ett väldigt donder på nytt.

En brandsoldat svårt skadad.

Föll ner från tak och slog ryggen.

Mitt under braket och larmet från nedfallande torn och takdelar hördes plötsligt en polisman ropa,

- Sänd efter ambulansen! En man skadad!

Budet gick fort vidare och en rörelse uppstod bland de täta åskådarskarorna. Se där!

Man kom bärande med en till synes avsvimmad person och ambulansvagnen tog honom i hast till Sahlgrenska sjukhuset. Enligt vad vi senare inhämtat, var det en bortåt 30-årig brandsoldat Erik Gustav Janse, som blivit skadad.

Han hade under släckningsarbete på taket på östra sidan av den brinnande byggnaden fallit ner och blivit liggande orörlig. Man skyndade sig att lyfta upp honom och få iväg honom till sjukhuset. Vid framkomsten dit var han fortfarande vid sans. Man kunde dock ej yttra sig om hans hälsotillstånd förrän han hunnit bli röntgenfotograferad. Man befarar, att ryggraden brutits.

Konsertvaktmästare E. Larsson blev under räddningsarbetet skuren i ena handen och fördes även han till sjukhuset, men kunde efter erhållet förband återvända hem.

